

Arbeid en arbeidsomstandigheden

Peter Roelofs

Arbeid is een belangrijk onderdeel bij de beoordeling van de vier bedrijfssystemen voor guste en dragende zeugen op het Proefstation in Rosmalen. Bij het onderzoek naar arbeid in de vier bedrijfssystemen wordt onderscheid gemaakt tussen **arbeidstijden**, arbeidsomstandigheden, controleerbaarheid van de varkens en beheersbaarheid van het systeem.

In 1990 is de vergelijking tussen bedrijfssystemen met voerligboxen, aanbindboxen en groepshuisvesting met voerstations afgesloten. Bij die vergelijking bleek dat de arbeidsbehoefte bij de groepshuisvesting met voerstations iets groter was maar belangrijker was het gebrek aan overzicht en beheersbaarheid. Bij de nieuwe systeemvergelijking op het Proefstation is geprobeerd de knelpunten op te lossen.

Bij het beoordelen van de arbeid in de verschillende systemen worden de volgende vier aspecten onderscheiden:

- arbeidstijden;
- arbeidsomstandigheden en veiligheid;
- overzicht over en controleerbaarheid van de zeugen;
- flexibiliteit van het systeem ("beheersbaarheid").

Arbeidstijden

Er worden arbeidsregistraties uitgevoerd om de totale arbeidsbehoefte per systeem te bepalen. De diervverzorgers registreren bijvoorbeeld gedurende een periode de tijd waarop ze de afdeling met een bepaald bedrijfssysteem binnen gaan en waarop ze naar buiten komen. De tijd die nodig is voor onderhoud, hygiëne en het opheffen van storingen wordt apart geregistreerd in een logboek.

Voor bepaalde werkzaamheden wordt de werktijd nauwkeurig en gedetailleerd bepaald. Dit betreft werkzaamheden die in de verschillende huisvestingssystemen op verschillende manieren worden uitgevoerd, zoals verplaatsen van zeugen, berigheidscontrole en drachtigheidstest.

Arbeidsomstandigheden en veiligheid

Per bedrijfssysteem wordt een overzicht van aandachtspunten met betrekking tot arbeidsomstandigheden gemaakt. Onderzocht zal worden welke situaties schadelijk voor de gezondheid of gevaarlijk kunnen zijn en hoe ze verbeterd kunnen worden. Hierbij komen tenminste de volgende aspecten aan de orde:

Stof

Gehalten aan grof en fijn stof worden gemeten in de verschillende afdelingen. Naast de gemiddelde stofconcentraties wordt ook de hoeveelheid stof in een afdeling gemeten tijdens de werkzaamheden. De resultaten van deze metingen zijn minder goed te vergelijken met andere onderzoeksresultaten maar geven wel een beter inzicht in de stofbelasting van de varkenshouder.

Lawaai

De hoeveelheid geluid wordt gemeten tijdens de werkzaamheden waarvan tijdstudies worden verricht en vergeleken met de toegestane geluidsniveaus.

Fysieke belasting

De fysieke belasting zal worden beschreven aan de hand van een overzicht van bewerkingen die fysieke belasting veroorzaken.

Veiligheid

Er wordt nagegaan of de omstandigheden waaronder moet worden gewerkt risico's opleveren. Risico's kunnen onder andere veroorzaakt worden door de loslopende zeugen of door de stalrichting, bijvoorbeeld in combinatie met gladde (rooster)vloeren.

Controleerbaarheid van de zeugen

Er wordt nagegaan hoeveel tijd er nodig is voor controle en in welke mate het controleren ►

belastend is voor de varkenshouder. Het waarnemen is het gemakkelijkst wanneer de zeugen (1) goed met elkaar te vergelijken zijn, (2) gelijktijdig actief zijn en (3) allemaal gedragssignalen kunnen en durven te geven.

De vergelijkbaarheid van de zeugen is in het algemeen beter naarmate de zeugen in verschillende drachtigheidsstadia beter van elkaar gescheiden zijn.

In systemen met gelijktijdige voeding zijn de zeugen tegelijk actief, wat voor de controle gemakkelijk is. Voor het systeem met volgtijdige voeding (voerstations) moet uit het onderzoek blijken wanneer er het beste gecontroleerd kan worden, Om na te gaan in hoeverre de zeugen gedragssignalen kunnen geven, wordt

gebruik gemaakt van de gedragswaarnemingen die worden verricht voor de vergelijking van het welzijn van de zeugen,

Beheersbaarheid van het systeem

De beheersbaarheid van de systemen hangt af van de volgende twee factoren:

- 1 De complexiteit; hoe moeilijk is het om het bedrijf tijdelijk door een ander te laten verzorgen?
- 2 De storingsgevoeligheid van het systeem en de bijsturingmogelijkheden; wat gebeurt er als de zeugen niet vlot berig worden, wat gebeurt er bij meer terugkomers en is het mogelijk werkzaamheden één of enkele dagen uit te stellen? ■

